

Szilasi László

[Kései házasság]

(regényrészlet)

mert sose fogtalak, szilárdul tartalak
(Rainer-Maria Rilke: Webern két dalának szövege
Kosztolányi Dezső fordítása)

25.

Singer

Elvileg ott voltam, amikor leváltottuk a rendszert. Emlékezni kellene, akkor éltem. És benne is voltam: amikor híre jött a szegedi egyetemi tüntetéseknek, a gimnáziumban mi is sztrájkokba fogtunk. Diáktanács, heves viták, plakátok, forró tea, zsíros kenyér: magam is lelkes szervező voltam. De aztán 1988 végén, egy téli estén, lecsapott rám a szorongás. Bemenekültem a mellékhelyiségbe, ott fuldokoltam tovább, hangosan zakatolt a szívem, és teljesen biztos voltam benne, hogy ott fogok meghalni, egy régi, polgári lakás nyomorult budijában. Nem haltam meg. Az állapotom azonban egyre romlott. 1989 elején, nagyjából Ted Bundy kivégzése környékén, el kellett mennem egy lélekgyógyászhoz. Csoportterápia. Ki kell fejezni az érzelmeinket. Különben megölnék, megfojtanak. Egy egész évig dolgoztam velük. Új élet kezdődött akkor. Vidámabb, szabadabb, lazább. Mire kiléptem, már mehetünk is szavazni. Felvettük a szép ruhánkat Gerendával. Aztán átmentünk az úton, és a szemközti bölcsődében, kicsi papírkáink kitöltésével, megdöntöttük a magyarországi szocialista rendszert.

Mondd, ha rossz, mondd, ha jó: nem erre neveltek minket. Arra neveltek, hogy van ez az unalmas és biztonságos világ, lapítsál benne. Nehéz dolog volt megváltozni. Úgy éreztem magam, mintha meztelen testtel forognék éles fogaskerekek között, minduntalan megkarcolnák lötyyedő fenekemet, lazuló mellemet, folyton csorgott a vér. Egy óra, másfél volt egy ülés, fáradtan vánszorogtam haza minden szerdán. Anyám általában aludt. Az étkező- és zongorasobában, az ablak előtt állt egy varrógép. Odatelepedtem mellé, és a kertet tanulmányoztam, vagy magát a régi masinát.

Egy Singer volt. A név világosabb fából volt belefoglalva a takaró-félfhenger sötétebb fájába, aranyban csillogott a gép testének tompa feketéjében, és része volt az asztal alatt a pedált és hajtórudat tartó öntöttvas váz ornamentikájának is. Olyan szép volt nekem, mint a régi közlekedési eszközök: úthenger, autó, gőzmozdony, és a hangja is olyan volt, mint a gépeké: érces kopogás, halk surrogás, könnyű csattogás, lassan emelkedett, míg végül olyan egyenletes ritmusban kattogott, mint egy sebesen haladó vasúti szerelvény. Aztán lelassult. Újra belekezdett. Vagy elhalt. Maga volt a béke. Gyerekkoromban erre a hangra tologattam a fából készült kisvasutat a síneken, erre építettem a

fakockákból a gépeket és gyárat, vagy játszottam varrógépet olyan módon, hogy leültem anyám sámlijára, és egy hokedli ülőkéjén szövetdarabokat tologattam előre-hátra, miközben a lábammal ritmikusan ütöttem a padlót.

Szerettem a gépet, szerettem a hangját, és biztos voltam benne, hogy anyám azonnal meggyógyulna, ha hallaná. Anyám azonban ekkor már süket volt, a halálra készült, és teljesen magába zárkózott: folyton a fal felé fordult, akár egy sértődött kisgyerek. Magda, Magda, ennyi volt a mondandója, de amikor odamentem hozzá, általában nem volt semmiféle kérése. Engem nézett. Gyönyörködött, azt hiszem. Nem megy már, drágám, nem megy már sokáig.

Gerenda pedig nem tudta eldönteni, hogy miként is folytassa: kollégium, gimnázium, sport, sportdiplomácia. Okos ember volt: bizonyos értelemben, a saját szempontjai szerint, ő is a privatizációs lehetőségekre várt. Türelmes volt, figyelt engem, velem volt, de nem hitt a lélekgyógyászat lehetőségében. Nevetett rajtam. Ja, majd éppen a hozzád hasonló gyenge emberek fognak meggyógyítani, drága Magdám. De azért nagyon meglepődött, amikor, folyton a szemébe nézve, felvettem a szilárdabb, mégis rugalmasabb, új tartásomat. Igen-igen, nem-nem, ez legyen a ti beszédek, gondoltam magamban. A régi sérelmeimmel nem foglalkoztam. De ha valami rosszul esett tőle, immár szisztematikusan jeleztem neki. Talán mindig is erősebb voltam nála. Most azonban apránként tényleg hátrébb szorult. Hátrébb szorítottam. Nem fáj neki. De immár világosabban látta az arcomat, az arcom életét, a penge-szerű vonalat. Azt hiszem, ekkor kezdett el igazán szeretni.

26.

A Mudin fivérek

Amikor április 8-án, az országgyűlési választások második fordulójában megválasztottuk az új kormányt, szegény anyám már nem élt. Odatettük apám mellé, a márványba bele lehetett vésní a befejező dátumot, megkezdődött közös pihenésük, én meg egyedül maradtam a Szőlő utcai házban. Csetlettem-botlottam benne egy ideig, de nem találtam a helyem. Anyám nélkül más lett az egész. Életem tere, ami azonban teljesen kiüresedett. Némi hezitálás után eladtam a házat, és beköltöztem a város közepébe, egy frissen épített, U-alakú társasházba. Szép kis lakás, különösen mutatnak benne a régi bútorok, nagyon szeretem, máig benne élek.

Július közepén költöztem át. Berendezkedtem, jöhetett a férfi. Ő ötvenhárom éves volt akkor, én negyvenöt. Megvacsoráztunk, ittunk némi szódás bort, megnéztük a TV-híradót, aztán egymással foglalkoztunk. Feküdtünk az ágyban. Néha csak simogattuk a másik kezét. Általában éjfél körül távozott. De jött máskor is, többször, ugyanazon a héten. Néztem az ablakon, ahogy hazagyalogol az otthonába a hetedikes ikerfiához meg a javíthatatlanul ivó feleségéhez.

A gimnáziumot elunta. Megtartotta a testnevelés óráit, ennyi volt a jelenléte. A kollégium sem érdekelte már. Rájött, hogy a régi tagok meggyötrik a frissen érkezőt. Felállítják egy hokedlire, és elénekeltek vele, hogy hull a szilva a fáááról, most jövök a tanyáááról. Kileste a műveletet. Aztán lepofozta a gonoszokat. Bal kézzel megfogta a jobb pajeszt, jobb kézzel meg ütött, csak úgy csattant. Feljelentették. Szép csendben le kellett lépnie a kollégiumból. De azért a friss városi vezetők csak nevettek az ügyön. Ugyan, hagyjad már, Péter, csak az apja miatt. Gyere ide hozzánk. Jobb lesz itt neked. Így lett Gerendából az önkormányzat sporthivatalának első számú vezetője, és a

sportegyesület egyik atlétikai edzője: rövidtávfutás, gátfutás, távolugrás, magasugrás. Levadászta a tehetségesnek tűnő általános iskolásokat, nevelte őket tizennégy éves korukig, aztán átadta a következő mesternek. Alázatos munka volt. Nagyon szerette.

Esténként pedig a Mudin fivérek életét kutatta. Kétegyháza, a tizenkilencedik század vége. Francia eredetű család, elképesztő atlétikai tehetségű gyerekek, igazi sztársportholók a századfordulón. István és Imre, a Két Magyar Óriás, az athéni és a londoni olimpia bajnokai. A Békéscsabai Császári és Királyi 101-es Gyalogezred hősi halált halt tisztjei.

Szerette őket. Sportolók voltak és tanítók, azt hiszem, magát látta bennük, ő maga volt ez a testvérpár. „Álló harcokban, ha árkaikat az ellenség támadta meg, két katonánk a háta mögött állandóan gyújtotta be neki és ő kinyújtott karral oly messzire dobta, oly gyors egymásutánban a kézigránátokat, hogy a muszkák elfogatásukkor ámulva kérdezték, ki az az óriás, ki ily rettentő messzire dobja ezt a szerszámot.” Ezeket idézte nekem az ágyban, nagyon untam. Azt mondta, István az olasz fronton 1918 nyarán, gáztámadás okozta agyvérzés következtében halt meg. Sírja a Dosso Del Finen, 2020 méter magasságban domborul. Imréről az utolsó hírek 1918. október 23-áról származnak, azaz néhány nappal a harci események befejezése előttről. Az olasz fronton, Monte Grappánál, a magyar sereg visszavonulásakor egy mesterlövész meglőtte a magasságával a többiek közül kiemelkedő tisztet. A leírások szerint Mudin Imre a találat következtében egy mély szakadékba zuhant, holttestét sohasem találták meg. Ezeken az eltűnt holttesteken keresztül gyalogolt Gavenda Péter a főiskolai docensség felé. Engem az egész ügy nem nagyon érdekelt.

Kutatás? Csinálj tudományt? Mindig is erre vártunk? Most végre ki-ki elmerülhet a maga civil szakmájában? Nem hittem ebben. Nem folyt vér, nagy volt az öröm. És Gerenda, ha megkérdezték tőle az érettségi találkozókon, hogy mi van vele, mindig csak annyit mondott: az elmúlt években nem történt énvelem semmi. Én azonban mindig az öregedő Dávidot láttam benne. Firenze, rettenthetlenség, erő, öt méter tizenhét centiméteres testmagasság, öt tonna. Feje oldalra fordul. Megvető tekintete pedig úgy pillant a távoli önismeretre, mint Michelangelo szobra az ábrázolhatatlan Góliátra.

27.

Továricssi, konyec!

Amikor nagyjából egy év múlva, június 19-én, az utolsó szovjet katona, Iván Jegorovics Silov altábornagy is elhagyta Magyarország területét, hirtelen mindenki számára világos lett, hogy a híres *Továricssi, konyec!* feliratú plakát épp az ő hájas tarkóján keresztül ábrázolja a letűnt magyarországi szocializmust. Dicsértessék a Jézus Krisztus, véget ért a kommunizmus! – így fogalmazott a Főtéren egy parasztpárti szónok. És bizonyos értelemben, az első tagmondatban, igaza is volt.

A Városháza épülete szintén U-alakú, csak éppen fordítva, mint az én társasházam: ez a tömbbetű befele nyílik. Hátral van a menza, akkoriban ott ebédeltünk Gerendával. Étteremnek hívták, menünek a leves – második fogást, de azért alumíniumfazekakból merték ki az egységeket ott is. Tálcákra tették. Kihozta a pincér. Elvették a bérlet-szelvényedet. Ettünk, beszélgettünk. Sokkal többet, mint este az ágyban.

Gerenda a délelőttöt az önkormányzati irodájában töltötte. A városi sportegyesületek ügyei mellett magához gyűjtötte a játszótérek dolgát is. Gyűlölte a régi vasjátszótereket. Zöldre voltak

festve, mint a fegyverek, és nehezek voltak, akár a fejsze feje. Láncos hinták, óriási libikókák, vízszintesen forgó, megállíthatatlan, gyilkos körhinták. Ki kell cserélni mindet. Valódi játszótéreket rendelt Franciaországból, a nép úgy hívta az elsőket, hogy csodajátszótér. Színesek voltak, könnyűek, ártalmatlanok, és azt súgták, hogy az élet is ilyen lesz: kreatív, felelőtlen és szabad. Aztán amikor az összes játszótér ilyen lett, a nép fejében friss csodát lassan megette a megszokás. Összeomlott a hasonlat, szétesett. Ez van, ilyen egy játszótér. Az élet meg olyan, amilyen.

Az ebéd után Gerenda pihent egy kicsit, aztán biciklire ült, adott a sportosságra ebben is, és körbejárta a város általános iskoláit. Napközi. Ez azt jelentette, hogy nagyjából egy óra tanulás után a gyerekek az iskolaudvaron fociztak. Gerenda úgy válogatott közülük, hogy nézte őket. Nem az ügyeseket kereste. Nem érdekelték a szervező zsenik, cselező-gépek, gólkirályok. Csak azt nézte, hogy kiben van igazi labdaéhség. Szalad a labda után, értelmetlenül. Nem szeret veszíteni. Utolsó véréig küzd. És viselkedésének mindent összevetve egyáltalán semmi köze a labdás csapatjátékhoz. Az ilyeneket magához intette. Fiam. Neked futnod kellene. Vagy talán ugrani. Ott dolgozunk délutánként a füves pálya körül. Gyere el holnap, ha gondolod. Néha bejött. Néha viszont az a gyerek volt az igazi talentum, aki csak véletlenül jött el a megszólított barátjával. Gerenda ezen csak nevetett. Ez a helyzet a tehetséggel: hinnünk kell a kései kiválasztásban. És aztán kibiciklizett a pályákhoz, hiszen hát tegnap, tegnapelőtt és azelőtt is megszólított már másokat.

Hétköznapokon hatig, hétig tartottak az edzései. Erőelemek, mozgásgyakorlatok, egyensúly-módszertan: a legtöbbeket nagyon meglepte, mennyire keveset kell Péter bá'-nál futni meg ugrani. El kellett viszont képzelniük a szükséges mozdulatokat. Hinniük kellett abban, hogy meg tudják csinálni. Látniuk kellett az eljövendő versenyek helyszínét. Mozogj abban. Az a te valóságod. A gyerekek többnyire nem hittek ebben. Csináld csak, fiam, meglesz a haszna. Aztán vagy hazament, vagy átjött hozzám. A mérleg, azt hiszem, felém billent.

A hétvégéket azonban általában otthon töltötte. Ennyi mégiscsak jár nekik, ez volt a véleménye. De szombat este már alig bírta tovább. Bezárkózott a fürdőszobába, fogta a fejét két oldalról, nézte az arcát a mocskos tükörben, és némán ordított az egyre foghíjasabb szájával, amíg csak tartott a lélegzete. Gavenda Péter, városközi ember és minősített atlétikai edző: mire vársz még? Azt állította, hogy ez volt a néma üvöltés tartalma és mondandója. Nem tudom, hogy igazat mondott-e.

28.

Cooper-teszt

Bamberg, Forchheim, Blangen, Fürth, Nürnberg, Roth, Hilpolstein, Dietfurt, Kelheim.

Rajna, Majna, Duna. 171 km távolság. Nemzetközi jelentőségű belvízi út. Bambergtól Kelheimig köti össze a Majnát a Dunával. Hatalmas hajókkal az Északi-tengernél fekvő Rotterdamtól a Fekete-tengernél fekvő Konstancáig lehet rajta hajózni. Europakanal. A világ leghosszabb belvízi útja. Hossza 3.483 km, a hozzá kapcsolódó folyószakaszokkal együtt a vízi útszisztem hossza 12.000 km. Szeptember 25-én adták át. Megvalósult Nagy Károly ezer egyszáz éves álma. Mindenki úgy értette, hogy most, amikor felszabadultak a Keleti Részek, újra helyreáll majd az Európai Birodalom. Gerenda nem hitt ebben. Majd, jóval később, negyven év múlva, esetleg – ez volt a véleménye.

A békéscsabai tanárképző főiskolát Kőrösi Csoma Sándorról nevezték el. Szép épületegyüttes a város szélén, kevesen tudták, hogy ki is volt a névadó. A csatorna átadásakor már ott dolgozott. Nyár közepén behívták a városházi főnökei, és felkínálták neki a testnevelés tanszék vezetését. Tornaórák a gimnáziumban, városházi délelőttök, tehetséggondozás, edzősködés, kutatás: szerette ezt az életét. Külön tartotta ezeket az életrészeket, de valahogy egyre bonyolultabb lett az egész. Kevesebbet akart, kevesebb részt, kevesebb mozgást, egy olyan területet, amiben mozdulatlanul is kiteljesedhet. És bizony azt is elunta, hogy szegény. Se könyv, se hanglemez, se színház, se hangverseny: elétek, elitták előle a pénzt a fiai meg az alkoholista felesége, a gonosz Nauszikaá. Kért egy nap haladékat. Este ájtott hozzám, megittunk egy üveg vörösbort. Biztattam. Csinálsz, Gerenda, jó lesz. Jaj, ne láss már a jövőbe, édes egyetlenem, az senkinek se megy. De aztán másnap délelőtt mégiscsak igent mondott a feletteseinek.

Gavenda Péter olyan férfi volt, aki nem számolt a valóság fékező erejével. Ez a vidéki főiskola nem sok jóval biztatott, és ő mégis egyetlen szóra építette programját: kalokagathia. Erkölcsi jóság és testi szépség harmonikus együttese, ennyi lenne a cél. Ezt szeretné kivitelezni a testnevelési tanszék. Az eszköz: a Cooper-teszt.

Semmit nem tudtam erről a dologról. Gerenda szerint a Cooper tesztet amerikai katonai kiképzéshez találta ki egy Dr. Kenneth H. Cooper nevű orvosvezredes. A teszt lényege, hogy tizenkét percig kell folyamatosan futni, és ez alatt a lehető leghosszabb távot megtenni. Ezután nem és életkor szerint az eredmény egy, jellemzően ötfokozatú skálán értékelhető. A Cooper teszt a szív-és érrendszer teljesítményét méri, és Cooper kutatásai szerint a megtett táv szorosan összefügg az oxigénfelvevő képességgel. A Cooper-tesztből lehet VO₂ maxot (a test által maximálisan felvehető és szállítható oxigén mennyiségét) számolni a megfelelő képlettel. $VO_2max = (t-505)/45$, ahol a t a teszten megtett távolság. Gerenda szerint ebben áll a nagy titok. Izzadtak, lihegték, vánszorogtak a hallgatók a foci pályán körül. Gerenda biciklin üldözte, úzte, hajtotta őket. Újra és újra rájuk csöngetett. Nem hittem ebben a módszerben. Mindent összevetve egy jó nagy hülyeségnek tartottam. Ő azonban bízott a módszerében. Heti egy Cooper-teszt. Így terem a kalokagathos. Mondja Arisztotelész az *Edemoszi* avagy *Nagy etikában*. Már megbocsáss.

Annyira értett a filozófiához, akár csak én. Semennyire sem. Számomra filozófiai szöveget olvasni olyan, mint csupaszon zabálni a frissen reszelt tormát. Olyan az ő számára is. De néha, szükség esetén, mégiscsak megtette. Végigfintorogta az egészséget, taknya-nyála összefolyt, de a végére mégiscsak levonta magának a lényegét. *Armoracia rusticana*. A húsait ízesítette vele, hozzáadta a savanyú dinnyéihez, beletette a hordós káposztájába. Körberöhögtem a kalokagathosait. De szerettem benne, hogy ismer olyan szavakat is, amelyeket én nem. Gerenda olyan szarvas-ember volt, aki a koponyacsontján belül viselte az agancsait.

29.

Csabai kolbász

Boglia Gábor gimnáziumi igazgató úr nyugdíjba készült. És az is világos lett, hogy Gavenda Péter tanár úr nemsokára végleg távozik az iskolából. A tantestület, Ágotha Margit kirekesztése mellett, úgy döntött, hogy a búcsúzókat egy-egy láda csabai kolbásszal fogjuk magajándékozni.

A kész kolbászt nem mozgatjuk. Hűvös kamrában tároljuk. De ahol nincs nagytömegű kolbászról szó, ott manapság is gyakorolják a tárolásnak és a mozgatásnak azt a módját, hogy a kolbászokat papírba csomagolva fahamuba rakják, akár a cserépkályha tűzterében, akár valamiféle ládikában. Szereztünk két katonaládát: méretük éppen akkora, hogy beférjenek a katonai vaságy lábvége alá. Ráírtuk a nevet, a születés évét, a lakóhelyet és a katonai egységet: a Békéscsabai Császári és Királyi 101-es Gyalogezred, és a rangot: főhadnagyok lettek mind a ketten. És aztán nekifogtunk a munkának. Manapság az a szokás, hogy kiindulásképpen vesz az ember fél mázsa nagy gépekkel darált húst valamelyik környékbeli húsfeldolgozóban. Mi nem ezt az utat választottuk. Vegyes húsról van szükség. És el kell kerülni a darálót. Az túlságosan összeroncsolja a húst, szinte kipréseli a levét, amitől aztán a kolbász száraz korában morzsássá, fűrészporszerűvé válik. Nem, a húst késsel kell felaprítani.

A metódus a következő. A csíkokra darabolt húsból az asztallapnak mind a négy szélén kb. tíz centiméter széles és öt-hat centiméter magas hasábokat képezünk. Az asztal mindegyik oldalához egy-egy férfi áll oda, mindkét kezükben egy-egy éles kést tartva. A két kést mindegyikük ollószerűen, élivel szembe fordítva össze-összehúzza és így vágja, aprítja, darabolja a húshasábot, miközben lassan, lépésenként hátrafelé haladnak. Így járnak az asztal körül mindaddig, amíg a hús alkalmas kolbásztölteléké nem válik. Lassú és nehéz munka ez, sokszor este tíz óráig, éjfélig is elhúzódik, bölléretet kértünk meg az elvégzésére. A késsel aprított hús nagyobb szemű és nedvdúsabb, szaftosabb marad, az így készült kolbász éppen ezért nem törik, nem morzsolódik, szebben szeletelhető és a benne maradt húsnedvek következtében zamatosabb is. Péntek volt, a pörbolyi katasztrófa napja, akkor kezdtünk neki a fűszerezésnek, gyúrásnak, dagasztásnak, kolbászkészítésnek.

Csak azért is: dézsa. A húst az apróra vágott fokhagymával lekentük, majd megdarált és egész köménymaggal meghintettük, utána megőrölt erős, majd festő csemegepaprikát szórtunk rá, legvégül pedig a sót adtuk hozzá. A végső szót a fűszerezés tekintetében általában a házigazdák mondják ki. Rendszerint a gazda, de azért a háziasszonyoknak is van a dologba beleszólása. Nálunk, a gimnázium pincebeli konyhájában valahogy úgy alakult, hogy én lettem a főnök. A kolbász jellege, zamata függ a beléadott fűszerek mennyiségétől, milyenségétől, az alapanyagot szállító hízó fajtájától, korától, kövességétől, a béltől, melybe töltötték, a füstölés időtartamától, nagymértékben a füstölés módjától, nevezetesen arról, hogy szabadkéményben, szalma füstjével, vagy kis füstölőkamrácskában fűrészpórral füstölték-e, és a kolbász milyenségét befolyásolja a tároló hely is, a kamra világos vagy sötét, szellős vagy zártabb volta. Némely fűszer azonban nem hagyható el: só, kömény, fokhagyma és kétféle paprika: az erős és a csemege paprika. Más fűszert a csabai kolbász nem tűr el. Én, ezenfelül, a nagyapámra hallgattam. Kicsi vörösbort és cukrot is kell tenni a kolbásztöltelékbe. Attól csillogóbb marad a szeletelés helye, csodás lesz az eljövendő vágási felület.

Töltés, füstölés, tárolás. Vékonykolbászokat állítottunk elő, fél méteres hosszúságúakat, egy hét múlva azokat helyeztük el a katonaládák fahamujában. Ha egy békéscsabai gazdacsalád régen meg akart valakit tisztelni, ügyvédjét, orvosát vagy más vidékről való vendégét, akkor igen gyakran kolbászt adott neki. A családban elvégzett szolgálatáért a lelkész és a tanító is részesülhetett ilyen kolbász-tiszteletdíjban, békési szóval kolbász-stólában. Wohlmuth Smaca és Vera adták át az ajándékainkat, szép és veszélyes volt az ünnepség a nagyteremben: kolbász, kalács, fullasztóan erős toros pálinka. Gerenda nem ivott, felkapta a ládáját, angolosan távozott.

Disznótor, locsolkodás

Már a Mikulást vártuk. Elkezdődött az évnek az a szakasza, amikor a téli depressziót megpróbálják az emberek belefojtani a bensőséges ünnepek sorába. December 2-án este, amikor hírét vette, hogy harminckét ember halt szörnyet a szajoli vasúti balesetben, Gerenda kiszállt ebből a menetelésből. Minden ünnep hazug, minden ünnep csinálmány, soha nem jön el, ez lett hirtelen a véleménye. Ivott, beszélt, prédikált, ki kellett öntenie magából a haragját, ami, bizonyos értelemben, egyáltalán nem illett hozzá.

Nincsen már disznótor. Németvárosi disznóvágás, hajaj. A disznót a sváb hagyományoknak megfelelően nem szalmatűzőn perzselték, hanem egy forró vízzel telt fakádban kopasztották meg, akár a húsvéti kakasokat. Nem volt szaga az égett szarunak. Csak a víz zubogott. Másutt lángszóróval égették le a szórt, fekete lett a döglött állat, akár az égetett cukor, de most már annak is vége. Szent Miklós ünnepe? Hagyjál már, zabáld a csokit, hátha jobb lesz a kedved, ránevelünk az olcsó, gyors szénhidrátokra. Advent? Az advent négy hete? Kell, hogy legyen idő a bevásárlásra, konzum-őrület, piaci forgalmat minden áron, költsd el az összes pénzedet, vegyél fel kölcsönt, tomboljon ez a süket és üres, keleti kapitalizmus! Nem tudod, hogy Vízkeresztkor mit ünneplünk, de akkor bontsd le a karácsonyfádat, vagy őrizd meg addig, ameddig csak akarod, végeredményben bármikor kiteheted a levél nélküli maradványt a kukád mellé. Nagyböjt? Nyolc hét? Régesrég elfelejtettük azt is. Retróban nyomják esetleg a természetűek. És aztán a Húsvét. Húsvét hétfője. Locsolkodás, az lett a neve. Felülünk a biciklikre. Beülünk a régi autókba. Visszük a fiainkat. Meglocsolhatlak-e, mondatjuk velük a locsolkodó verseket. Csokitozás, nyuszi, papírpénzek, a *csendes* adakozót szereti az úr. A jobbágy régen nyulat adott ilyenkor az urának. Az a nyúl támadt fel. Az hozza a szörnyű tojásokat. Kicsi pálinka, kicsi bor, valami sörféleség. Mindenki egyre részegebb. Kolbász, sonka, főtt tojás, torma, savanyú uborka, meg a locsolkodó kölnik szörnyűsége illategyvelege: máig sírok utána. Lakásokban történő mozgó koldulás. A belem kifordul. Azt akarja mindenki ebben az új világban, hogy minden napja ünnep legyen. Csak közben maga az ünnep kihal. Kihal az ünnep. Odavan mind.

Elfogyott a bora. Az ő spiritusza akkor abban az üvegben lakott. Hoztam neki még egy palackot. Egyenesen abból öntötte magába. A nyakán föl-le mozgott az ádámcsutkája, gyönyörködtem benne, nekem olyan testrészem nincs is. Egyébként azonban nem volt igaza. A Húsvét valóban belefolladt a locsolkodásba. Azt viszont Gerenda nem tudhatta, hogy én voltaképpen csakis az ő kedvéért terítettem meg az ünnepi asztalt. Külön szoba, máskor soha nem eszünk ott. Sonka és kolbász. Savanyú uborka és frissen reszelt torma, már csak az illata végett is. Üde fehér kenyér, édes kalács. Gyulai pálinka, badacsonyi fehér bor, osztrák sörök, ezekben az új formájú üvegekben. Keksztekercs, gyümölcskenyér, zserbó, meg sós aprósütemények: pogácsa és stangli.

Először mindig hozzám jött. Végig akarta locsolni az egész rokonságát, de mindig velem kezdte. Etettem, itattam, belespiccelhetett a ruhám kivágásába. Aztán valahogy mindig nálam maradt. Sohasem ment tovább. Jól mulattunk, be is rúgott, és valóban úgy távozott részeg feleségéhez, Ágotha Margithoz, mintha valóban végrehajtotta volna a tervezett küldetést.

Azokban az években, akilencvenes éves közepén, már csak ő locsolkodott egész Békéscsabán. Az ikerfiai már nem fogadták el ezt az ősi népszokást. Hazabillegett, a hite hagyott emberek hangosan röhögtek rajta, a locsolkodó Gavenda.